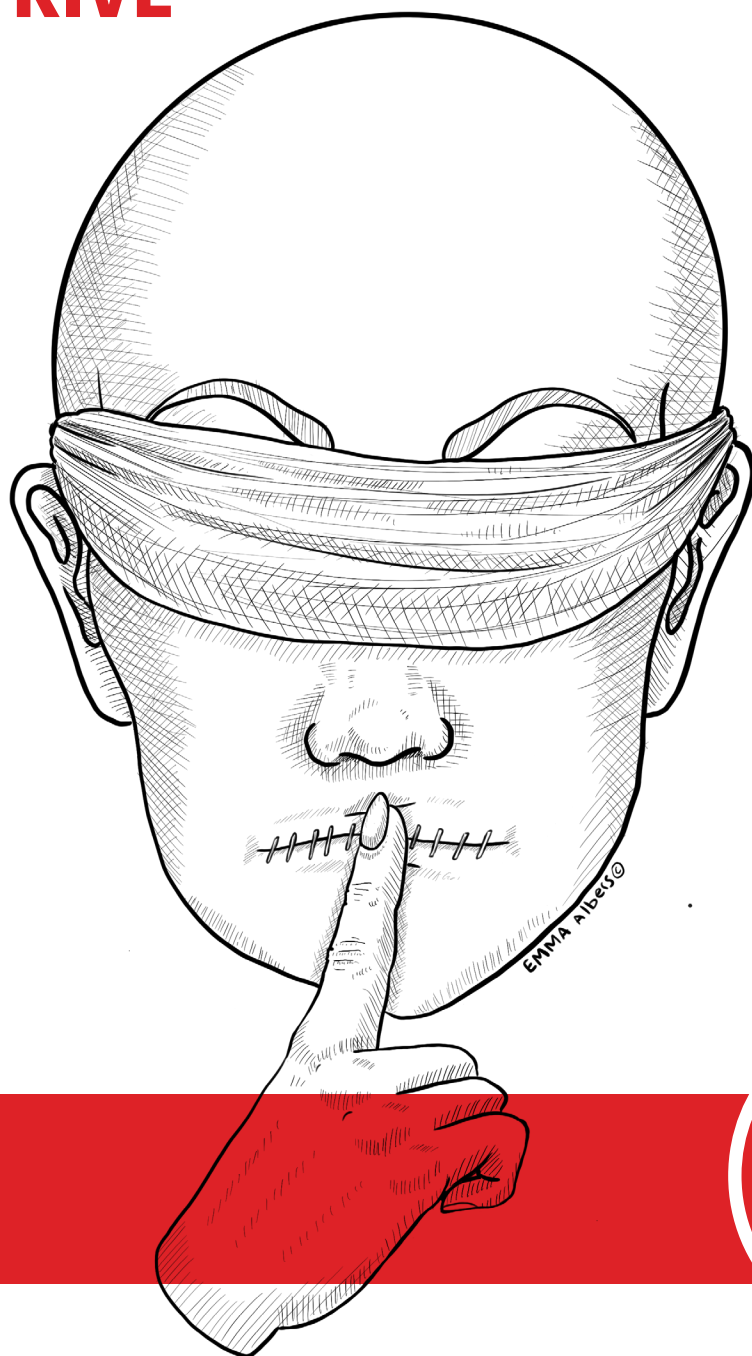

PRIVÉ

Taboe

3

INTRODUCTIE

Taboes in het heden zijn niet los te zien van een lange geschiedenis. Door een taboe bespreekbaar te maken wordt een laag uit het verleden blootgelegd. Tot in de jaren zeventig werden meisjes, die voor het huwelijk zwanger waren geraakt, verbannen naar een klooster dat ver uit het zicht van familie en de sociale leefomgeving lag. De meisjes bevielen en het kind werd ter adoptie aangeboden. Niet alleen ongehuwde zwangere meisjes werden/worden

van de gemeenschap uitgesloten, ook homoseksuelen, gehandicapten en andersdenkenden/-gelovigen. Van deelnemer aan de gemeenschap worden deze personen ineens een 'homo sacer'. Het begrip 'homo sacer' komt uit het Romeinse recht en betekent de vervloekte mens. Een homo sacer is een persoon die uitgeroeid, verdreven en gedood kan worden zonder dat de aanstichter of moordenaar daarvoor verantwoordelijk wordt gehouden.

Homo sacer en taboe, de vervloekte en het onbespreekbare, staan niet los van elkaar. De homo sacer wordt gestraft, omdat hij/zij in de ogen van zijn/haar cultuur ondeugdelijk gedrag vertoont en daarmee de morele regels van zijn/haar cultuur verbreekt. Weet jij taboes uit jouw cultuur te benoemen? Hoe wordt met iemand omgegaan die deze taboes doorbreekt?

Taboe! zwijgen of strijden?

Abortus, kussende mannen, drugs, mishandeling, dementie op jonge leeftijd, (cyber-)pesten, chronische en/of psychische ziektes, handicap.

Een taboe is een onderwerp dat je verzwijgt en liever uit de weg gaat. Als je betrappt wordt, kan je het schaamrood op je kaken voelen komen en begin je te blozen of weet je niet meer uit je woorden te komen. Ook het bespreken van een taboe geeft vaak een gevoel

van schaamte of het roept schande op. Taboes begrenzen en bepalen hoe we omgaan met de werkelijkheid.

Wat een taboe is in de ene cultuur kan in een andere cultuur een algemeen geaccepteerd fenomeen zijn. Toch kan de omgang met een taboe in een cultuur, in een leefomgeving en zelfs tussen familieleden onderling verschillend zijn. Deze verschillen lopen uiteen van het doorbreken tot verzwijgen van

het taboe en zelfs tot uitsluiten van personen.

Zwijgen is één ding, maar wat als iemand wordt uitgesloten van zijn leefomgeving door een taboe? Hoe ga jij om met een taboe? Is een taboe een grens, een ongemak dat je in stilte accepteert of is een taboe iets dat doorbroken dient te worden, waar je de strijd mee aangaat?

OPDRACHT Taboe! Zwijgen of strijden?

Met de klas gaan we in gesprek over taboes en onderzoeken we wat een taboe teweeg kan brengen.

Om een taboe te ervaren gaan jullie in een subgroep (circa 5 studenten) een rollenspel rondom een taboe uitvoeren, dat bij de klassikale brainstorm naar voren is gekomen.

DOELEN

- De student weet welke taboes in de eigen cultuur en andere culturen voor kunnen komen.
- De student kan het verschil tussen schaamte en schande van een taboe benoemen.
- De student kan benoemen wat het zwijgen of bestrijden van een taboe doet.

OPDRACHT 1 KLASSIKAAL

Brainstorm welke taboes er allemaal zijn en bespreek van één taboe de volgende punten:

- Hoe denken jullie over het taboe?
- Wat zou de oorsprong van het taboe kunnen zijn?
- Welke rol speelt het taboe in jullie leefomgeving?
- Wat maakt het ongemakkelijk of gemakkelijk om het taboe te bespreken?
- Waardoor wordt het (on-)gemak veroorzaakt? Welke factoren maken het bespreken van een taboe lastig?
- Wat zou er gebeuren als het taboe wordt doorbroken?

OPDRACHT 2 SUBGROEP

Kies met je subgroep een taboe en maak een personificatie van 'taboe'.

Wie speelt welke rol? Verdeel de volgende rollen:

1. Taboe (1 persoon)
 2. Schaamte (1 persoon)
 3. Schande (1 persoon)
 4. Omgeving (2 personen).
- Leef je helemaal in in jouw rol. Jouw rol is het woord.
 - **Taboe:** wat is het taboe, hoe zou je jouw taboe beschrijven/bespreken, met wie zou je het willen bespreken en wat maakt dat het een taboe is?

OPDRACHT 2 SUBGROEP

- **Schaamte:** wat voor gevoelens en gedachten roept het taboe op? Waar schaamt *Schaamte* zich voor?
- **Schande:** waar is *Schande* bang voor, welke schande veroorzaakt het taboe?
- **Omgeving:** Wat doet *Omgeving* met het taboe? Wordt er geroddeld, uitgelachen, gepest of is er begrip en hulp en maakt *Omgeving* het bespreekbaar? *Omgeving* kan in het rollenspel de reacties van *Schaamte* en *Schande* versterken en/of aanscherpen.

Bijvoorbeeld: stel Schaamte zegt: "Als niemand het maar ontdekt..." , dan kan Omgeving reageren met: "Hij/zij moet zich kapot schamen" of "Als de buitenwereld dit hoort..."

- **Presenteer jullie taboe aan de klas.**
- **Noteren van bevindingen op flaps.** Schrijf na alle gespeelde voorbeelden per subgroep jullie bevindingen van van gedrag t/m gevolgen op;
 1. Gedrag.
 2. Gevoelens.
 3. Gedachten.
 4. Gevolgen.
 Noteer jullie bevindingen op de vier flaps in de hoeken van het lokaal.

KLASSIKAAL BESPREKEN FLAPS

REFLECTIEVE OPDRACHT

1. Spreekje Taboe schrijven met subgroep

- Haal informatie uit de flaps en schrijf met je subgroepje een sprookje.
- Bedenk een titel voor het sprookje.
- Beschrijf duidelijk het taboe en de 'homo sacer'.
- Bedenk een pakkend einde bij het sprookje.
- Geef kort de moraal van het verhaal weer.
- Maak eventueel een illustratie bij het sprookje.

2. Individuele reflectie

- Wat heeft je het meest geraakt?
- Wat vond je makkelijk of ongemakkelijk om te bespreken?
- Wat heb jij geleerd van het rollenspel?
- Heb je de gedachten van jouw rol uit durven spreken? Waarom wel of niet?
- Wat heb je geleerd over taboe(s)?

KLASSIKALE AFSLUITING

Bespreken van leeropbrengst van taboe.

BRONNEN

https://wiki.webemotion.nl/index.php/Woordenboek:Homo_sacer
Congres Taboe 2018